

III

(Valmistavat säädökset)

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEAN 563. TÄYSISTUNTO – INTERACTIO, 22.9.2021–
23.9.2021

**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamen-
tille, neuvostolle, Euroopan talous ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Parempaa sääntelyä:
yhteistyöllä parempaa lainsäädäntöä”**

(COM(2021) 219 final)

(2021/C 517/06)

Esittelijä: **Heiko WILLEMS**

Lausuntopyyntö	komission kirje, 1.7.2021
Oikeusperusta	EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava jaosto	”sisämarkkinat, tuotanto ja kulutus”
Hyväksyminen jaostossa	2.9.2021
Hyväksyminen täysistunnossa	22.9.2021
Täysistunnon nro	563
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	231/0/4

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti siihen, että sääntelyn parantaminen on edelleen uuden komission ensisijainen tavoite. Komitea kehottaa komissiota ja EU:n lainsäätäjiä syventämään ja edistämään johdonmukaisesti EU:n paremman sääntelyn järjestelmää kaikilta osin ja käyttämään työssään järjestelmällisesti paremman sääntelyn välineitä ja suuntaviivoja.

1.2 ETSK korostaa, että parempi sääntely on olennainen osa hyvää hallintotapaa ja lainlaadintaa. Se voi auttaa varmistamaan avoimet, vastuunalaiset ja osallistavat päätöksentekoprosessit, joiden tuloksena annetaan näyttöön perustuvia, riippumattomasti valvottuja, yksinkertaisia, selkeitä, johdonmukaisia, tehokkaita, kestäväpohjaisia, tarkoitukseen soveltuvia, oikeasuhteisia, tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavia ja helposti täytäntöön pantavissa olevia sääntöjä. Tämä on olennainen edellytys EU:n ja sen toimielinten demokraattisen legitimiin ja kansalaisten niitä kohtaan tuntemaan luottamuksen varmistamiselle.

1.3 ETSK korostaa, että paremman sääntelyn välineiden on pysyttävä toimintapoliittisesti neutraaleina ja selkeästi erillään poliittisesta päätöksenteosta, joka on jätettävä tehtävään nimetyille ja laillisille poliittisille elimille. Unionin lainsäädännön taloudellisia, ympäristöön liittyviä ja sosiaalisia näkökohtia olisi aina tarkasteltava tasavertaisesti, ja niiden vaikutusten arvioinnissa olisi tukeuduttava sekä määrällisiin että laadullisiin analyyseihin.

1.4 ETSK muistuttaa, että covid-19-pandemia on vuoden 1945 jälkeisessä Euroopassa ennennäkemätön terveys-, sosiaali- ja talouskriisi. Komitea kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota ehdotettujen toimien moninaisiin vaikutuksiin näihin ulottuvuuksiin nykyisissä poikkeuksellisisa olosuhteissa nopean ja kauttaaltaan elpymisen tukemiseksi.

2. Yleistä

2.1 ETSK panee merkille tiedonannon antamisen merkittävän viivästymisen. Komitea kehottaa komissiota kirimään takaisin menetetyn ajan, selventämään ehdotuksiaan jäljempänä esitettyjen huomioiden mukaisesti ja panemaan itse ehdottamansa toimet täytäntöön mahdollisimman nopeasti.

2.2 ETSK painottaa, että sääntelyn parantaminen voi auttaa luomaan parhaat mahdolliset sääntelypuitteet kansalaisille, työntekijöille, yrityksille ja julkishallinnon tahoille. Komitea korostaa, että paremman sääntelyn olisi edistettävä sisämarkkinoiden toteutumista kaikilla aloilla, parannettava niiden toimintaa ja vahvistettava niiden häiriönsietokykyä ja kilpailuhenkisyyttä, mahdollistettava tutkimus ja innovointi, edistettävä kestävä kasvua ja laadukkaiden työpaikkojen luomista, tuettava vihreää siirtymää ja digitalisaatiota ja vahvistettava niiden sosiaalista ulottuvuutta sekä sosiaalista markkinataloutta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 3 artiklan mukaisesti.

2.3 ETSK kannustaa komissiota jatkamaan paremman sääntelyn periaatteiden ja välineiden edistämistä kaikissa yksiköissään muun muassa säännöllisen henkilöstökoulutuksen avulla kaikilla tasoilla, jotta varmistetaan näiden periaatteiden ja välineiden tuntemus ja soveltaminen.

2.4 ETSK muistuttaa aiempiin lausuntoihinsa ⁽¹⁾ viitaten, että paremmassa sääntelyssä ”kyse ei ole sääntelyn lisäämisestä tai vähentämisestä EU:ssa taikka siitä, että sääntelyä puretaan tietyiltä politiikanaloilta tai että niiden edelle asetetaan muita prioriteetteja ja siten kyseenalaistetaan EU:n edustamat arvot: sosiaalinen suojele, ympäristönsuojele ja perusoikeudet” ⁽²⁾. Komitea korostaa lisäksi, että sääntelyn parantaminen ei saa muuttaa EU:n päätöksentekoa liian byrokraattiseksi eikä korvata poliittisia päätöksiä teknisillä menettelyillä.

3. Erityistä

3.1 ETSK on Euroopan unionin järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan institutionaalinen edustaja, joka toimii välittäjänä EU:n lainsäätäjien sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja työmarkkinaosapuolten välillä. ETSK on hankkinut huomattavan laajaa kokemusta ja asiantuntemusta kaikista sääntelyn parantamiseen liittyvistä osa-alueista. Komitea esittää jäljempänä arviointinsa tiedonannon erityisnäkökohdista sekä muista kysymyksistä, joita se pitää tarpeellisina korostaa.

3.2 Toissijaisuusperiaate ja suhteellisuusperiaate

3.2.1 ETSK palauttaa mieleen aiemmissa lausunnoissaan antamansa suositukset toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteista ⁽³⁾. Komitea toistaa jälleen kantansa, että unionin olisi toimittava vain, jos näitä periaatteita noudatetaan täysimääräisesti ja jos yhteinen toiminta tuo lisäarvoa kaikille. Tämän seikan varmistamiseksi komitea kehottaa komissiota panemaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden toteutumista tarkastelleen työryhmän suositukset täytäntöön kaikilta osin ⁽⁴⁾.

3.3 Näytön kerääminen ja julkiset kuulemiset

3.3.1 ETSK suhtautuu myönteisesti komission ilmoitukseen näytön keräämisen virtaviivaistamisesta ja helpottamisesta. Komitea suhtautuu myönteisesti myös tavoitteeseen, että asiaankuuluvat sidosryhmät ja tiedeyhteisö otetaan paremmin mukaan päätöksentekoon ja ehdotusten perustana olevan näytön julkista saatavuutta helpotetaan.

3.3.2 Sidosryhmien kuulemisen osalta ETSK viittaa lausuntoonsa ⁽⁵⁾ ja REFIT-foorumin lausuntoon ⁽⁶⁾, jonka laatimiseen komitea myötävaikutti. Komitea korostaa, että julkiset kuulemiset ovat olennainen osa näytön keräämistä eikä niitä saa koskaan tehdä pelkkänä muodollisuutena niin, että tulokset ovat käytännössä ennalta määrättyjä. Komission olisi aina pyrittävä kuulemaan niitä, joihin ehdotetut toimenpiteet vaikuttavat eniten, ja varmistettava edustavuus. Julkiset kuulemiset eivät myöskään saisi vaikuttaa ETSK:n neuvoo-antavaan rooliin tai perussopimuksissa määrättyyn työmarkkinaosapuolten riippumattomuuteen tai oikeuksiin erityisesti sosiaali- ja työasioissa (työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu).

⁽¹⁾ EUVL C 13, 15.1.2016, s. 192, EUVL C 262, 25.7.2018, s. 22.

⁽²⁾ COM(2015) 215 final.

⁽³⁾ EUVL C 487, 28.12.2016, s. 51, ja EUVL C 262, 25.7.2018, s. 22.

⁽⁴⁾ C(2017) 7810.

⁽⁵⁾ EUVL C 383, 17.11.2015, s. 57.

⁽⁶⁾ REFIT Platform Opinion on submissions XXII.4.a by the DIHK and XXII.4.b by a citizen on Stakeholder consultation mechanisms, annettu 7.6.2017.

3.3.3 ETSK kannustaa komissiota noudattamaan tiiviisti paremman sääntelyn välineistön VII luvun ohjeita sidosryhmien kuulemisesta⁽⁷⁾ suunnitelluissa kuulemisissa ja pannessaan niitä täytäntöön. Siinä korostetaan erityisesti, että kyselylomakkeiden olisi aina oltava selkeitä, yksinkertaisia ja käyttäjäystävällisiä, ne olisi toimitettava muokattavassa muodossa, niissä olisi sallittava avoimet vastaukset ja kommentit, niiden ohessa olisi mahdollisuus ladata lisäasiakirjoja ja niissä olisi vältettävä johdattelevia kysymyksiä.

3.3.4 ETSK muistuttaa komissiota siitä, että edustavuuteen perustuvan tehtävänsä vuoksi komitea soveltuu hyvin auttamaan niiden sidosryhmien yksilöimisessä, joihin ehdotetut politiikkatoimet vaikuttavat eniten. Komitea kehottaa komissiota kuulemaan sitä tiiviimmin kehittäessään kuulemisstrategioita ja määrittäessään asiaankuuluvia kohderyhmiä.

3.3.5 ETSK suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen tiedottaa sidosryhmille paremmin siitä, miten niiden panosta on hyödynnetty. Asianmukainen palaute siitä, miten osallisuus on vaikuttanut päätöksentekoon, on olennaisen tärkeää kansalaisten jatkuvan luottamuksen ja päätöksentekoon osallistumisen varmistamiseksi.

3.3.6 ETSK kehottaa komissiota vastaamaan komitean pitkäaikaiseen pyyntöön selittää käytännössä yksityiskohtaisesti, miten se painottaa julkisissa kuulemisissa saatuja kannanottoja niiden edustavuuden mukaan. Disinformaation, (esimerkiksi sosiaalisen median kautta tapahtuvan) massakampanjoinnin ja robottiohjelmien käytön ollessa tavallista tällainen painotus on käymässä yhä tärkeämmäksi.

3.4 Vaikutustenarvioinnit

3.4.1 ETSK palauttaa mieliin lausuntonsa⁽⁸⁾ siitä, miten eurooppalaista vaikutustenarviointiekosysteemiä on mahdollista parantaa.

3.4.2 ETSK korostaa, että komission olisi järjestään pohjustettava jokainen lainsäädäntöehdotuksensa kaikilta osin asianmukaisella vaikutustenarvioinnilla. Mikäli komissio ei menettele niin, sen täytyy selittää seikkaperäisesti päätöksensä syyt ja toimittaa kaikki tiedot, jotka ovat ehdotuksen perustana ja/tai tukena.

3.4.3 ETSK kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa noudattamaan sitoumusta, jonka ne ovat tehneet toimielinten välisessä sopimuksessa paremmasta lainsäädännöstä⁽⁹⁾, ja toteuttamaan lainsäädäntäprosessin aikana – myös kolmikanta-neuvotteluissa – tekemistään merkittävistä muutoksista omat vaikutustenarviointinsa. Komitea ehdottaa, että komissio ja lainsäätäjät laativat yhdessä sääntelyntarkastelulautakunnan kanssa yhteiset arviointiperusteet, joiden avulla voidaan määritellä ”merkittävät” muutokset ja määrittää paremmin, milloin muutokset edellyttävät uutta vaikutusanalyysia.

3.4.4 ETSK muistuttaa komissiolle esittämästään kehotuksesta⁽¹⁰⁾ perustaa älykäs arviointimatriisi, joka mahdollistaisi lainsäätäjien tekemien merkittävien muutosten vaikutusten dynaamisen mallintamisen havainnollistamalla paitsi tiettyjen parametrien myös laadullisen tietoa-aineen vaikutusta. ETSK kehottaa tässä yhteydessä perustamaan älykästä mallinnusta koskevan pilottihankkeen.

3.4.5 ETSK panee huolestuneena merkille sääntelyntarkastelulautakunnan vuoden 2020 vuosikertomuksen⁽¹¹⁾ komission vaikutustenarviointien laatua koskevan tulokset, joissa todetaan lautakunnan antaneen vuonna 2020 huomattavasti vähemmän myönteisiä lausuntoja (12 prosenttia lausunnoista) ja enemmän kielteisiä lausuntoja (46 prosenttia lausunnoista). Kertomuksessa todetaan myös, että alkuperäisten lausuntojen keskimääräiset laatupisteet olivat lisäksi huomattavasti alhaisemmat kuin edellisinä vuosina. Useimmissa tapauksissa heikompi laatu johtui siitä, että vaikutustenarviointien valmisteluun ei ollut riittävästi aikaa komission uusien painopisteiden saavuttamiseksi vahvistettujen kunnianhimoisten poliittisten takarajojen takia. ETSK kehottaakin komissiota asettamaan realistiset määräajat, jotta sen yksiköt voivat aina toteuttaa täysimittaiset vaikutustenarvioinnit.

3.4.6 ETSK panee huolestuneena merkille sääntelyntarkastelulautakunnan kertomuksen havainnot siitä, miten komissio raportoi vaihtoehtoista. Kertomuksen mukaan vaihtoehtovalikoimat eivät usein olleet tyhjentäviä. Vaihtoehtoissa keskityttiin yleensä vain komission suosimaan (poliittiseen) ratkaisuun ottamatta lukuun tärkeimpien sidosryhmien tukemia vaihtoehtoisia valintoja. Muissa vaikutusarvioinneissa keskeisiä vaihtoehtoja jätettiin pois, koska osatot katsoivat tarvitsevansa ensin poliittista ohjausta. ETSK korostaa, että vaikutustenarviointien tarkoituksena on esittää näyttöä ja analyysia poliittisten valintojen tekemiseksi eikä oikeuttaa komission suosimaa ratkaisua. Komitea kehottaa komissiota pidättäytymään puolueellisesta raportoinnista.

⁽⁷⁾ Paremman sääntelyn välineistö, Euroopan komissio (europa.eu).

⁽⁸⁾ EUVL C 434, 15.12.2017, s. 11.

⁽⁹⁾ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁰⁾ EUVL C 14, 15.1.2020, s. 72.

⁽¹¹⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/rsb_report_2020_en_0.pdf

3.4.7 ETSK suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen "valtavirtaistaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteet", mikä on komitean aiemman pyynnön mukaista⁽¹²⁾, ja mukauttaa vaikutustenarvioinnit vihreän ja digitaalisen siirtymän tukemiseen. Komitea huomauttaa myös, että vaikutustenarviontien on pysyttävä tosiasiapohjaisina, näyttöön perustuvina ja poliittisesti neutraaleina toimina ja että vaikutustenarviointiprosessia ei saa suunnata poliittisesti parempaan pidetyn tuloksen oikeuttamiseen eikä se saa korvata toimivaltaisten elinten poliittista päätöksentekoa. Merkityksellisiä vaikutuksia ei saa asettaa järjestykseen poliittisten mieltymysten perusteella, vaan niitä on aina analysoitava tasavertaisesti. ETSK seuraa erityisen tarkasti tämän valtavirtaistamisen toteuttamista käytännössä paremman sääntelyn välineistön tarkistuksen yhteydessä ja tarkastelee sitä tarvittaessa täydentävässä lausunnossa.

3.4.8 ETSK korostaa, että vaikutustenarvioinneissa on noudatettava järjestelmällisesti "pienet ensin" -periaatetta ja sovellettava pk-yritystestiä kattavasti. Komitea muistuttaa komissiota kymmenestä periaatteesta, joilla ohjataan pk-yrityksiä koskevaa päätöksentekoa eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen (Small Business Act) mukaisesti. Komitea korostaa, että pk-yrityksiä ja erityisesti mikroyrityksiä koskevan unionin lainsäädännön on oltava tehokasta ja helposti sovellettavaa. Komitea suhtautuu myönteisesti tiedonannon ilmoitukseen EU:n pk-yritysedustajan kuulemisesta vaikutustenarviointiin liittyvien komission pohdintojen yhteydessä ja kehottaa pk-yritysedustajaa käymään järjestelmällisesti vuoropuhelua ja tekemään yhteistyötä pk-yritysten intressejä ajavien kansallisten järjestöjen kanssa. Lisäksi ETSK kehottaa komissiota rajoittamaan pk-yrityksiin, myös mikroyrityksiin, kohdistuvaa räsistusta ja arvioimaan järjestelmällisemmin mahdollisuuksia kevyempiin järjestelyihin tapauskohtaisen arvioinnin perusteella sen määrittämiseksi, ovatko vaikutukset kohdistuneet kaikkiin pk-yrityksiin vai ainoastaan mikroyrityksiin, kuten paremman sääntelyn välineistön välineen nro 22 osalta todetaan, vaarantamatta lainsäädännössä tai vahvistetuissa normeissa ja standardeissa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamista.

3.4.9 ETSK palauttaa mieliin aiemman lausuntonsa⁽¹³⁾, jossa komitea toteaa, että myös delegoiduista säädöksistä ja täytäntöönpanosäädöksistä on mahdollista ja välttämätöntä toteuttaa vaikutustenarvioinnit järjestelmällisesti. Komitea muistuttaa komissiolle, että "se, että säädöksestä, johon delegoitu säädös tai täytäntöönpanosäädös pohjautuu, on tehty vaikutustenarviointi, ei yksin ole riittävä peruste johdettujen säädösten vaikutusten arvioimatta jättämiselle. Jokainen yksittäinen säädös tulee arvioida erikseen – –."

3.4.10 ETSK suhtautuu myönteisesti komission ilmoitukseen strategisen ennakoinnin sisällyttämisestä EU:n päätöksentekoon ja viittaa omaan lausuntoonsa tästä asiasta⁽¹⁴⁾. ETSK on kaikkien jäsenvaltioiden monien eri tahojen edustaja ja EU:n strategian ja politiikan analysointijärjestelmän (ESPAS) tarkkailijajäsen, joten komitea on valmis antamaan tuntuva panoksen ja informaatiota ennakoitiprosessia varten.

3.5 Sääntelyntarkastelulautakunta

3.5.1 ETSK suhtautuu erittäin myönteisesti sääntelyntarkastelulautakunnan työhön sääntelynvalvonnan hyväksi. Jotta varmistetaan, että lautakunta voi täyttää tehtävänsä kaikilta osin, ETSK kehottaa komissiota huolehtimaan siitä, että lautakunnalla on käytettävissään riittävät voimavarat ja valmiudet.

3.5.2 ETSK huomauttaa, että lautakunta ei ole muodollisesti riippumaton. Sen seitsemästä jäsenestä neljä on komissiosta. Paremman tasapainon varmistamiseksi ETSK ehdottaa, että lautakuntaa laajennetaan yhdellä ulkopuolisella jäsenellä.

3.6 Taakan keventäminen ja Yksi yhdestä -periaate

3.6.1 ETSK panee merkille, että komissio aikoo rajoittaa uusista säädöksistä johtuvia sääntelykuluja ja -rasitteita ja vähentää kansalaisille, yrityksille ja julkishallinnon tahoille nykyisin aiheutuvia tarpeettomia kustannuksia ja rasitteita. Komitea toistaa myös kehoituksensa soveltaa laadullista tarkastelutapaa, joka toimii tasavertaisesti kvantitatiivisen analyysin kanssa ja jossa otetaan huomioon myös lainsäädännöstä odotettavissa olevat hyödyt⁽¹⁵⁾. Kuten komitea toteaa lausunnossaan⁽¹⁶⁾, "sääntelyn kustannusten tulee olla oikeassa suhteessa sen tuottamaan hyötyyn". Näin ollen komitea korostaa, että suhteellisuusperiaate on edelleen erittäin tärkeä otettaessa käyttöön uutta lainsäädäntöä. Lisäksi komission olisi aina arvioitava toimien toteuttamatta jättämisen kustannuksia, esimerkiksi sisämarkkinoiden syventämisen sekä sosiaalisiin ja ympäristöön liittyvien haasteiden osalta.

3.6.2 ETSK korostaa myös, että taakan vähentäminen ei saa johtaa yhdenmukaistamisen purkamiseen sisämarkkinoilla eikä luoda painetta sääntelyn purkamiseen. Taakan vähentäminen ei saa haitata poliittisia tavoitteita, heikentää EU:n korkeita taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristönormeja tai estää uusien hankkeiden hyväksymistä silloin, kun ne tuovat selkeää lisäarvoa. Taakkaa on kuitenkin vähennettävä, jos se ei ole osoittautunut välttämättömäksi poliittisen tavoitteen saavuttamisen kannalta.

⁽¹²⁾ EUVL C 14, 15.1.2020, s. 72.

⁽¹³⁾ EUVL C 262, 25.7.2018, s. 22.

⁽¹⁴⁾ EUVL C 220, 9.6.2021, s. 67.

⁽¹⁵⁾ EUVL C 434, 15.12.2017, s. 11.

⁽¹⁶⁾ EUVL C 487, 28.12.2016, s. 51.

3.6.3 ETSK panee huolestuneena merkille, että toisin kuin komissio on ilmoittanut, tiedonannossa ei esitetä Yksi yhdestä -periaatteen toiminnallisia ja metodologisia yksityiskohtia, kun muistetaan, että mainitun periaatteen mukaan jokaisen lainsäädäntöehdotuksen, jolla luodaan uusia rasitteita, pitäisi keventää ihmisten ja yritysten taakkaa verrannollisella rasitteella EU:n tasolla samalla toimintapolitiikan alalla. Koska yksityiskohtia ei esitetä, ETSK:n on vaikea tutkia periaatteen soveltamiseen liittyviä mahdollisia hyötyjä ja haasteita. Sen vuoksi komitea kehottaa komissiota toimittamaan nämä tiedot viipymättä ja varaa itselleen oikeuden tehdä lisäarviointia Yksi yhdestä -menettelytavasta julkaisemisen jälkeen.

3.6.4 ETSK korostaa, että vaikka Yksi yhdestä -periaate voi olla paremman sääntelyn väline, sitä ei saa pitää itsenäisenä taakan vähentämisen välineenä. Sen sijaan periaatteen on toimittava välineenä, joka täydentää EU:n nykyisiä paremman sääntelyn välineitä, mukaan lukien vaikutustenarvioinnit, julkiset kuulemiset, arvioinnit ja sääntelyn valvonta. ETSK suhtautuu myönteisesti komission vakuutukseen, että Yksi yhdestä -periaatetta ei sovelleta mekaanisesti tai numeeristen ennakkotavoitteiden perusteella vaan tapauskohtaisen arvioinnin perusteella, jossa määritetään erityisesti, mitä voidaan yksinkertaistaa, virtaviivaistaa tai poistaa, samalla kun otetaan huomioon lainsäädännön suomat hyödyt. Komitea tarkkailee erityisen valppaasti, että komissio toteuttaa antamansa vakuutuksen käytännössä. Lisäksi komitea korostaa Fit for Future -foorumin roolia komission neuvonantajana unionin lainsäädännön yksinkertaistamisessa ja tarpeettomien rasitteiden vähentämisessä samalla kun varmistetaan, että unionin politiikat ovat tulevaisuuteen suuntautuvia ja merkityksellisiä uusien haasteiden valossa, mukaan lukien sosiaalinen, ekologinen, geopoliittinen, teknologinen ja digitaalinen kehitys. Komitea on foorumin jäsen.

3.6.5 ETSK painottaa, että Yksi yhdestä -periaatteen toteuttaminen on nähtävä yhteisenä institutionaalisena hankkeena, joka edellyttää tiivistä yhteistyötä kaikkien EU:n toimielinten välillä koko lainsäädäntämenettelyn ajan. Käsillä olevan lausunnon kohdan 3.4.3 mukaisesti ETSK kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa varmistamaan, että unionin lainsäädäntö täyttää tavoitteensa mahdollisimman kustannustehokkaasti. Tämä edellyttää lainsäätäjien ja komission tiivistä yhteistyötä kaikissa poliittisen prosessin vaiheissa sekä sitä, että jäsenvaltiot toimittavat komissiolle tietoja EU:n lainsäädännön täytäntöönpanon kustannuksista ja hyödyistä.

3.6.6 ETSK suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen esittää kaikissa vaikutustenarvioinneissa arvio ehdottamiensa toimien aiheuttamista hallinto- ja mukautuskustannuksista. Komitea toteaa kuitenkin, että Yksi yhdestä -väline kuittaa vain hallinnolliset kustannukset, kun taas muiden välineiden, kuten elpymis- ja selviytymistukivälineen, koheesiopoliittisten ja maatalousrahojen sekä oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin, on määrä kuitata mukautuskustannukset. Koska mukauttamisesta aiheutuvat kustannukset voivat aiheuttaa huomattavan rasitteen yrityksille, erityisesti pk-yrityksille ja mikroyrityksille, komitea kehottaa komissiota esittämään kustannusarvion ohella konkreettisia ehdotuksia toimenpiteistä, joilla yrityksiä autetaan mukautumaan uusiin sääntelykehyksiin ja noudattamaan niitä, säilyttämään työllisyyden vakaus ja varmistamaan työntekijöiden ammatillinen koulutus ja uudelleenkoulutus.

3.6.7 ETSK panee merkille komission aikomuksen lukea 27 kansallisen asetuksen korvaamisen yhdellä yhdenmukais-tetulla kehyksellä automaattisesti säästökseksi (poistuva rasite). Tämä on mekaaninen lähestymistapa, jota komissio väittää välttävänsä. Yhdenmukaistaminen ei lähtökohtaisesti tuota tehokkuusetuja: sen vaikutuksia on arvioitava tapauskohtaisesti. Sen vuoksi komitea kehottaa komissiota määrittelemään säästöt aina tapauskohtaisen kustannus-hyöty-analyysin perusteella.

3.6.8 ETSK pyytää komissiota selvittämään Yksi yhdestä -periaatteen joustojärjestelyihin liittyviä perusteita, joiden pohjalta se päättää poikkeuksista, sekä "poikkeuksellisia olosuhteita", joissa voidaan käydä vaihtokauppaa.

3.6.9 ETSK panee merkille, että Yksi yhdestä -periaatetta tullaan soveltamaan ainoastaan aloitteisiin, jotka sisältyvät komission vuoden 2022 työohjelmaan, jolloin ei oteta huomioon komission toimikauden ensimmäisellä puoliskolla esitettyjä merkittäviä poliittisia aloitteita. Komissio ei näin ollen noudata komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin työmenetelmässään⁽¹⁷⁾ antamaa sitoumusta eikä hänen komission jäsenille lähettämässään toimeksiantokirjeissä annettua sitoumusta, jonka mukaan kollegio soveltaa Yksi yhdestä -periaatetta kaikkiin lainsäädäntöehdotuksiin, joilla luodaan uusia rasitteita.

3.6.10 ETSK kehottaa komissiota luomaan Yksi yhdestä -periaatteen toteutusta koskevan asianmukaisen raportointi-kehyksen, jotta varmistetaan asianmukainen arviointi tulevina vuosina.

3.7 Fit for Future -foorumi

3.7.1 ETSK suhtautuu myönteisesti Fit for Future -foorumin, jäljempänä "foorumi", perustamiseen. Komitea muistuttaa, että foorumin toimeksianto koskee jälkiarviointia eikä uuden lainsäädännön ehdottamista. Komitea osallistuu aktiivisesti foorumin työhön.

⁽¹⁷⁾ P(2019) 2.

3.7.2 ETSK huomauttaa, että ”Kerro mielipiteesi: Osallistu selkeyttämistalkoisiin!” -verkkosivuston kautta lähetettyjen ehdotusten on edelleenkin edistettävä foorumin vuotuista työohjelmaa, vaikka ne eivät kuuluisikaan komission työohjelman liitteeseen II. Lisäksi foorumin olisi voitava edelleen neuvoa komissiota paremman sääntelyn horisontaalisen työnkulun osalta.

3.7.3 ETSK ehdottaa, että foorumiin ehdotuksen esittävä henkilö tai organisaatio saisi komissiolta perustellun palautteen siitä, miten asia on käsitelty.

3.8 Jälkiseuranta ja -arvioinnit

3.8.1 ETSK tukee tinkimättä ”arviointi ensin” -periaatetta ja kannustaa komissiota varmistamaan, että sitä sovelletaan järjestelmällisesti.

3.8.2 Komitea on tyytyväinen jo vakiintuneeseen, komission kanssa toteutettuun onnistuneeseen yhteistyöhön jälkiarviointityössä, jossa komitean panoksen on todettu olevan hyödyllinen tekijä, kun komission arviointeja tehostetaan järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan panoksella. Komitea perää yhteistyön jatkuvaa vahvistamista. Komitea kehottaa myös sisällyttämään ETSK:n arvoinnit suunniteltuun yhteiseen näyttörekisteriin eli yhteiseen lainsäädäntöportaaliin.

3.8.3 Unionin lainsäädännön täytäntöönpanon valvonnan osalta ETSK varoittaa, että tarvittavien tietojen keräämistä koskevien seuranta- ja raportointivelvoitteiden on aina oltava oikeasuhteisia eivätkä ne saa aiheuttaa kohtuutonta taakkaa kansalaisille, yrityksille tai julkishallinnon tahoille.

3.8.4 ETSK panee huolestuneena merkille komission arviointeja koskevan sääntelyntarkastelulautakunnan kertomuksen tulokset. Kuten kertomuksessa todetaan, arviointien päätelmät eivät ole vastanneet asianmukaisesti arviointihavaintoja. Lautakunta on toistuvasti ilmaissut huolensa siitä, että päätelmät perustuivat näytön valikoivaan tulkintaan tai eivät ilmaisseet riittävän selvästi kerätyn näytön heikkouksia. Tämä on ratkaiseva puute, koska se estää arviointia täyttämästä päätehtävänsä oppimistoimena. ETSK kehottaa komissiota raportoimaan puolueettomasti unionin lainsäädännön toimivuudesta.

3.8.5 ETSK panee huolestuneena merkille, että komission yksiköillä ei ole velvollisuutta toimittaa arviointikertomuksia uudelleen, jos sääntelyntarkastelulautakunta antaa kielteisen lausunnon. Komitea ehdottaa, että arviointeihin sovellettaisiin vaikutustenarviointimenettelyiden järjestelmää ja komission yksiköt veloitettaisiin tarkistamaan kertomuksia, jos ensimmäinen lausunto on kielteinen, ja hankkimaan myönteisen lausunnon virallisesti lautakunnalta.

3.9 Säännösten täytäntöönpano ja soveltaminen

3.9.1 ETSK viittaa lausunnossaan esittämiinsä suosituksiin täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta ⁽¹⁸⁾.

3.9.2 ETSK suhtautuu myönteisesti sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon ja niiden noudattamisen valvonnan parantamista koskevaan komission pitkän aikavälin toimintasuunnitelmaan ⁽¹⁹⁾ ja kannustaa tätä panemaan siinä ehdottamansa toimet täytäntöön nopeasti.

3.9.3 ETSK toistaa, että suurin osa sääntelytaakasta kansalaisille ja yrityksille aiheutuu edelleen kansallisella tasolla ja johtuu menettelyistä ja menetelmistä, joita kansalliset viranomaiset käyttävät saattaessaan unionin lainsäädäntöä osaksi kansallista lainsäädäntöä, sekä siitä, että ne soveltavat unionin oikeutta puutteellisesti. Jos kansalliset lainsäätäjät päättävät harkintavaltaansa käyttäen lisätä vaatimuksia kansallisella tasolla, niiden olisi tehtävä tämä avoimesti, ilmoitettava asiasta komissiolle ja muille kansallisille viranomaisille ja perusteltava päätöksensä paremmasta lainsäädännöstä tehtyyn toimielinten sopimukseen kuuluvien sitoumustensa mukaisesti. Jäsenvaltioiden olisi myös pidettävä mielessä tekemiensä lisäysten mahdolliset vaikutukset sisämarkkinoiden eheyteen ja moitteettomaan toimintaan ja vältettävä mahdollisuuksien mukaan toimenpiteitä, jotka voisivat aiheuttaa merkittäviä vääristymiä ja hajanaisuutta.

3.9.4 Lisäksi ETSK kehottaa aiempien lausuntojensa ⁽²⁰⁾ tapaan suosimaan direktiivien sijasta asetuksia, jotta vältetään siltä, että sääntelypuitteet ovat epä johdonmukaisia eri puolilla EU:ta, ja jotta tuetaan sisämarkkinoiden yhdentymistä. ETSK toteaa kuitenkin, että kansalaisten, kuluttajien, työntekijöiden ja ympäristön suojelun nykytasoa ei saa alentaa.

Bryssel 22. syyskuuta 2021.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG

⁽¹⁸⁾ EUVL C 262, 25.7.2018, s. 22.

⁽¹⁹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0094&from=FI>

⁽²⁰⁾ EUVL C 18, 19.1.2011, s. 95.